

MIO
Issortarfimmumt 1A
P.O.Box 1290
3900 Nuuk
Greenland
Tel: +299 34 69 40
Mail: mio@mio.gl
www.mio.gl

Tusagassiorfinnut nalunaarut Pressemeddelelse

5. Oktober 2017

Meeqqat Illersuisuat: Kalaallit Nunaanni meeqqat atugarliortut FN-imit tusaaneqarput.

Kalaallit Nunaanni meeqqat atugaat pillugit nalunaarusiaq aallaavigalugu Naalagaaffiit Peqatigiit (NP) sukumiisumik sulisimmata, Meeqqanut Illersuisup Aviâja Egede Lynge'p nuannaarutigaa. Kalaallit Nunaanni pinngitsoornani iliuuseqarfigineqartariaqartunik NP iliusissanik arlalinnik innersuussuteqarput, "NP'niit innersuussutaasut piviusunngortinneqassappata, taamaaliornerup kingunerisaanik meeqqat atugarliortitaasut pitsaanersumik inissimalissagaluarpur" Meeqqat Illersuisuat taamatut oqarpoq.

Kalaallit Nunaanni meeqqat atugarliortut atugarisamikkut pitsaanersumik inissimalernissaat anguniarlugu NP-ni Meeqqanut komité'p innersuussutini pisortatigoortumik saqqummiuteqqammerpai. NP-ni komité'p pingaaruteqartut arlallit taakkartorpai, Kalaallit Nunaat arlalitsigut pitsanngorsaasariaqarpoq Nalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaanik eqquutsitsissaguni. Innersuussutaasut saqqummiunneqarput Kalaallit Nunaata – Danmark Savalimmiullu peqatigalugit – septembarimi NP Meeqqanut komitéanit Genève-mi misilitsinneqarneranut tunngatillugu. MIO tassani peqataavoq, 2016-mi Namminersorlutik Oqartussat nalunaarusiaata saniatigut MIO immikkut paasissutissiisummik nalunaarusiorami, pissutsit atuuttut aallaavigalugit sumiginnaanerit, persuttaasarnerit, kanngutsaatsuliornerit atornerluinerillu Kalaallit Nunaanni meerarpassuit inuusuttorpassuillu misigisartagaat aallaavigalugit MIO nalunaarusiamik tunniussinikuvoq.

"NP-niit Kalaallit Nunaannut innersuussutaasut assut nuannaarutigaa. Qitiusumiit arlalitsigut sukkaasumillu iliuuseqartoqartariaqarnera pisariaqaqisoq NP innersuussutaasa takutippaat. Meeqqat inuusuttullu arlalissuit persuttaanernik kinguaassiutitigullu atornerluinerit aqquusaagaqarsimaneri aallaavigalugit suliaassarsimasut iliuuseqarfigalugit aqqiiffigineqartariaqarneri ilaatigut innersuussutaapput. Meeqqat angerlarsimaffiit avataannut inissinneqarsimasut pillugit suliaassat aammalu meeqqat akornganni imminnut toqoriartarnerpassuarnut tunngasut pineqarputtaaq. Innersuussutit taakkua NPniit innersuussutaasorpasuit ilaminiinnaraat. Kalaallit Nunaanni meeqqat atugaat NP pikkoreqalutik sukumiisumik misissuiffigisimavaat", Meeqqat Illersuisuat oqarpoq.

NP komitéata Kalaallit Nunaannut sukkanerpaamik iliuuseqarfigeqqullugit innersuussutigisaasa akornganni qulequttat tallimat immikkut Meeqqat Illersuisuata oqaaseqarfigerupai.

Meeqqat atornerlunneqartut kinaassusaat paasinialugit kommunet suliaqarsinnaanissaat nukittorsarneqarli

Naak meeqqat ikiorserneqarnissartik pisinnaatitaaffigaluaaraat, taamaattoq meeqqat

atornerlunneqartartut tupinnaannartumik pisortanit ikiorserneqarneq ajortut ilisimavarput. Aammali nalunngilarput meeqqanik ikiuinissamut tunngagaangat kommuneni sulisutigut iliuseqarsinnaassutsikkullu iliuserineqarsinnaasut killeqartaqisut. NP-niit ajornartorsiut tamanna eqqumaffigineqarpoq innersuussutigaa allu kommuneni sulisoqarnikkut nukittorsaasoqartariaqartoq, meeqqammi atornerlunneqarnerat siusinnerusukkut paasineqartarniassammat aammalu meeqqat pisariaqartitaat aallavigalugit ikiorneqarnissaat illersorneqarnissaallu qulakkeerneqarniassammat.

Meeqqat allamut inissinneqartartut tusaaneqarneq ajorput

Meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartartut NP-niit isiginiarneqaaq pisortanit tusaaneqarneq ajornerat pissutigalugu – meeqqat innarluutillit matumaniittaaq ilanngullugit isiginiarneqarput -inuuniarnerminni atugarisaat Meeqqat Pisinnaatitaaffiit naapertuutinnimmata. Meerarpassuit assigiingitsunik peqquteqarlutik angerlarsimaffiminniissinnaangitsut sivisuumik angerlarsimaffiup avataani inissinneqartarput, ingammik meeqqat innarluutillit eqqarsaatigalugit. Meeqqap angajoqqaaminik inooqateqarsinnaanera matumani isiginiarneqanngivittoq NP tikkuarpaat. Angajoqqaat meeqqaminnik paaqqutarinninnissartik ajornartorsiutigippassuk, taava pisortat ikorfartuinissartik pitsanngorsartariaqarput, angajoqqaallu ikiorlugit, taamatut NP innersuussipput.

Meeqqat imminnut toqunnarlutik eqqarsateqartartut maluginiarnerulernissaannut atorfilittat piginnaaneqarnerulernissaannut aqutissiuussisoqarli oqarasuaatikkullu siunnersuisarfiup ammasarfii sivitsorlik

Meerarpassuit imminnut toqoriartartut amerlassusaat NP maluginiarpaat, innersuussutigaa allu ilinniarsimasut meeqqanik atugarissaangitsunik imminnullu toqunnarlutik eqqarsateqartunik suli malussajanerulernissaat anguniarlugu pikkorissaasoqartariaqartoq. Immikkut nalunaarusiamini MIO'p nassuaatigisimavaa, imminnut toqoriarnerit arlalitsigut inuuniarikkut atugarisanik inuttullu ajornartorsiornernik aallaveqartartut qaqutigorsuarlu tarnikkut nappaateqarnermut tarnikkulluunniit nappaateqarsinnaanermut attuumassuteqartarlutik. MIO'p innersuussutaatulli meeqqat ulloq unnuarlugu kaajallallugu oqarasuaatikkut siunnersorneqarsinnaangortillugit oqarasuaatikkut siunnersuisarfiup ammasarfiinik sivitsuisariaqarneq NP-visa Kalaallit Nunaannut innersuussutigaa.

Meeqqat inuusuttullu atornerluisuusut katsorsarneqarnissaannut neqeroorfigineqartariaqarput

Meeqqat Illersuisuata NP-nut nalunaarusiamini tikkiartorpa Kalaallit Nunaanni meeqqanut atornerluisunut katsorsaannissamut periarfissaqartoqanngitsaq. MIO'p sullissisut akornganni misissuititsinerani paasinarsisimavoq 12-nik ukiullit tikillugit ajornartorsiortoqartarmat, meeqqanut inuusuttunullu atornerluisunut katsorsaavimmik pisariaqartitsisoqartoq. Tamanna MIO'mik isumaalunnartinneqarlunilu iliuseqarfigineqartariaqarsorineqartoq aamma NP-nit isumaqatigineqarluni innersuussutigineqarpoq sakkortunerusumillu pinaveersaartitsisoqaatigaluni, meeqqat katsorsartinnissaminnut neqeroorfigineqartalissasut innersuussutaavoq.

Meeqqat pillugit ilisimasaqarnerulernissaq pitsanngorsaavigineqarli

MIO'p immikkut nalunaarutimini taakkartorpa suli pisariaqartinneqartoq Kalaallit Nunaanni meeqqat pillugit ilisimasalik katersuinissaq pitsanngorsaaffigineqartariaqartoq. Paasissutissalik katersuviit ikittunnguupput, MIO'miit suli paasissutissalik katersisoqarnerullunilu misissuinissamut ineriartortitsisoqarnissaa naatsorsuusiortoqarnissaalu pisariaqarsorineqarpoq, soorlu angerlarsimaffiup avataanut inissiisarnerit eqqarsaatigalugit, atuarfiit, suliffiit, piitsuuneq, nalinginnaasumillu inuuniarnermi atugarisat eqqarsaatigalugit. NP aamma taamatut isumaqarput, innersuussutigaa allu paasissutissalik katersineq pitsanngorsaavigineqassasaq.

Peqqinnartunik inuusutisaqarluartunillu nerisaaqarnissaq aqutissiorneqarli

NP innersuussutigaa Kalaallit Nunaat tamakkerlugu naammattunik peqqinnartunillu nerisaaqarnissaq anguneqartariaqartoq, imalu akeqassapput allaat ilaqutariit aningaasakilliortut meeqqaminnik

peqinnartunik inuussutissaqarluartunillu nerisaqartitsisinaanissaat qulakkeerneqarsinnaassalluni.

Nuna tamakkerlugu periusissortoqarli Meeqqat Pisinnaatitaaffiit isumaqatigiissut pivirusunngortissinnaanngortillugu

MIO'p aammalu meeqqanik suliniaqatigiiffiit allat kissaataattulli, NP-niit innersuussutaavoq nuna tamakkerlugu najoqqutassamik periusissortoqaqqullugu, NP Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaat pivirusunngortissinnaanngortillugu. Nuna tamakkerlugu najoqqutassatut periusissioinikkut – qanorluunniit naalakkersuinikkut allanngortoqartaraluarpat – Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissummi allagaqaatinik pivirusunngortitsinnaaneq anguneqassamat. Najoqqutassatut periusissiaq inuuniarnermi atukkanut tulluarsarneqartussaavoq, piffissalersugaassalluni, missingersuuteqassalluni, anguneqarsinnaassalluni aammalu kommunenik akuliuttitsisussaalluni. *”Uangalu ilanngukkusuppara periusissatut najoqqutassiornermi innuttaasut ilanngunneqarlutillu peqataatinneqassasut– minnerunngitsumik meeqqat peqataatinneqassallutik. Periusissatummi najoqqutassaq taakkununga tunngamat”*, Meeqqat Illersuisuat oqariartuummut taamatut ilanngussivoq.

”Siullermik pingaernerutillugillu meeqqat, angajoqqaat inersimasullu inuunertik pillugu oqaluttuarsimasut tamaasa qutsavigerusuppakka. Eqqarsaatisi oqaatsisilu maannakkut NP-niit tusaaneqareerput” Meeqqat Illersuisuat taamatut naggasiivoq.

NP tamakkiisumik innersuussutaat uani atuakkit:

http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRC/Shared%20Documents/DNK/CRC_C_DNK_CO_5_29113_E.pdf

Børnetalsmand: FN har hørt Grønlands udsatte børn

Børnetalsmand Aviâja Egede Lyng glæder sig over FN's grundige gennemgang af børns vilkår i Grønland. FN fremsætter en række anbefalinger, som Grønland bør tage meget alvorligt. *"Hvis FN's anbefalinger til Grønland føres ud i livet, vil det styrke udsatte børns vilkår markant"* udtaler Børnetalsmanden.

FN's Børnekomité har netop offentliggjort sine anbefalinger til Grønlands indsats for at forbedre børns vilkår. FN-komiteén peger på en række centrale områder, hvor Grønland bør styrke indsatsen for at leve op til FN's Konvention om Barnets Rettigheder.

Anbefalingerne kommer efter at Grønland - sammen med Danmark og Færøerne - i september blev eksamineret af FN's Børnekomité i Genève. MIO deltog, fordi MIO i 2016 udarbejdede en parallelrapport til FN's Børnekomité, som uddybede Selvstyrets rapport med fakta om problemer såsom omsorgssvigt, vold, overgreb og misbrug, som mange børn og unge i Grønland oplever.

"Jeg er meget glad for de anbefalinger, som FN er kommet med til Grønland. FN's anbefalinger viser, at der på en række centrale områder er hårdt brug for at sætte hurtigt ind. Anbefalinger, som blandt andet skal rette op på det massive antal sager om vold og seksuelle overgreb mod børn og unge. Sager om anbragte børns vilkår og om det høje antal selvmordsforsøg blandt børn. Disse anbefalinger er kun et lille udsnit af det samlede antal anbefalinger, som FN er kommet med. FN har været imponerende grundig i gennemgangen af børns vilkår i Grønland", siger Børnetalsmanden.

Børnetalsmanden fremhæver fem af FN's komitéens anbefalinger, som Grønland bør iværksætte så hurtigt som muligt.

Styrk kommunernes kapacitet til at identificere overgreb mod børn

Vi har kendskab til, at børn, der udsættes for overgreb, i alarmerende grad ikke får den hjælp af myndighederne, som børnene har ret til. Samtidig ved vi, at kommunernes ressourcer og handlemuligheder er begrænsede, når det gælder at hjælpe børnene. FN retter sit søgelys på netop denne problematik og anbefaler, at kommunernes kapacitet styrkes, så overgreb mod børn opdages tidligere og børn sikres den hjælp og beskyttelse, de har behov for.

Anbragte børn bliver ikke hørt

FN hæfter sig ved det forhold, at børn anbragt uden for hjemmet – inklusivt børn med handicap - ikke bliver hørt, og at deres levede forhold ikke lever op til Børnekonventionen. Mange børn som af forskellige årsager ikke kan bo hos forældrene vedbliver længe at være anbragt uden for hjemmet, især børn med handicap. Barnets ret til at leve sammen med sine forældre kompromitteres, påpeger FN. I stedet anbefaler FN, at hvis forældrene har problemer med at drage omsorg for barnet og give det den fornødne støtte, bør myndighederne styrke støtten og hjælpen til forældrene, lyder anbefalingen.

Styrk fagfolks kompetence til at opdage børn med selvmordstanker og udvid telefonrådgivningen

FN bemærker sig det høje antal børn med selvmordsforsøg og anbefaler, at fagfolk trænes yderligere i at opspore mistrivsel og selvmordstanker blandt børn. MIO beskrev i sin parallelrapport, at selvmordsforsøg oftest er udløst af sociale eller personlige kriser og kun sjældent er relateret til psykisk sygdom eller mentale lidelser. I tråd med MIO's anbefaling råder FN Grønland til at sikre børn muligheden for at få hjælp døgnet rundt ved at udvide åbningstiderne for telefonrådgivning.

Børn og unge med misbrug bør tilbydes behandling

Børnetalsmanden påpegede i sin rapport til FN, at der ikke findes behandlingsmuligheder i Grønland til børn med misbrugsproblematikker. MIO er fra undersøgelser blandt sagsbehandlere blevet bekendt med, at der er behov for misbrugsbehandling til børn og unge helt ned til 12 år. FN deler MIO's bekymring og

anbefaler, at såvel forebyggelse af misbrug styrkes, såvel som misbrugsbehandling tilbydes børnene.

Styrk indsamlingen af viden om børn

MIO påpegede i sin parallelrapport, at der fortsat er behov for en styrkelse af vidensindsamlingen om børn i Grønland. Enkelte instanser arbejder med dataindsamling, men MIO ser endnu et behov for at indsamle og udvikle undersøgelser og statistik på områder inden for blandt andet anbringelser uden hjemmet, skole, arbejde, fattigdom og generelle levevilkår. FN deler denne indstilling og anbefaler ligeledes, at dataindsamlingen styrkes.

Styrk adgangen til sund og nærende mad

FN anbefaler, at alle dele af Grønland har tilstrækkelig og sund mad tilgængeligt og til priser, så også lavindkomstfamilier kan give deres børn sund og nærende mad.

Lav en national strategi, så Børnekonventionen føres ud i livet

I tråd med MIO ønsker, anbefaler FN, at der udformes en national strategi, der vil føre FN's Konvention om Barnets Rettigheder ud i livet. En national strategi vil - uafhængigt af skiftende regeringer og naalakkersuisut - kunne føre alle Børnekonventionens artikler ud i livet. Strategien bør være tilpasset leveforholdene, indeholde tidsplan, budget, være målbar, og bør involvere kommunerne. *"Jeg vil tilføje, at strategien også bør involvere og inddrage borgerne – og ikke mindst børnene. Det er jo dem, hele strategien handler om"*, tilføjer Børnetalsmanden.

"Jeg vil først og fremmest takke alle børn, forældre og voksne, som har berettet om deres liv til os. Jeres tanker og ord er der nu blevet lyttet til af FN", slutter Børnetalsmanden.

Læs FN's samlede anbefalinger her:

http://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CRC/Shared%20Documents/DNK/CRC_C_DNK_CO_5_29113_E.pdf

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Med venlig hilsen

Aviâja Egede Lynge

Meeqqat Illersuisuat/Børnetalsmand

Tlf.: 346944/531274

avi@mio.gl